

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V siliasti je moč.

•EDINOST• izhaja vsako saboto zjutraj; cena za vse lata je 4 gld. 40 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravnitvu in v trgovkah v Trstu po 7 kr. v Gorici in v Ajdovščini po 8 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejemajo Opravnitvo •via Zonta 5•.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu •via S. Lazzaro• Tip. Huala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vratajo. — Izdatci (razne vrste) naznanih in doslanih se zaračunajo po pogodbi — prav cenob; pri kratkih oglasih z drobnimi števkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Volitve v Trstu in okolici.

L.

Volitve bi morale biti prav za prav izraz ljudskega menjenja, a čestokrat so izraz sebičnosti kakove svojati; kjer pa je to, tam ni politične zrelosti. Trst prišteva svet mej kulturna in naprednjaška mesta, a varal se, to je varal se je dosedaj, ker mogoče je vendar, da slabši in ozbiljniji časi, ki so nastopili v Trstu, primorajo naše občinstvo, da začne misliti. Ko so bili v Trstu zlati časi, storil je Trst to, kar so mu priporočali in velevali pri namestništvu, zatorej je prišel Trst na glas »najzvestejšega« (felicissima) mesta, a k malu po dovršenej želenici, ki veže Trst z notranjo Avstrijo in Italijo, osnovali so nekateri po časi in denarju hrependedi advokatje v Trstu politično stranko, ki je izdala gasilo: »Trst je italijansko mesto«. Od tistega časa pa tudi ni bilo več prave sreče in prave roke v Trstu; kolovodje one strogo italijanske stranke so jeli ljudstvo, osobito mestarje in žide vabili v društva, osnovali so jim politično društvo »Progresso«, »Ginastica« in druga društva, v katerih so čestili manjše ljudi, katerim se je vse to dopadlo, ker pravega pojma o stvari tako niso imeli; mej tem pa so posedili omenjeni kolovodje, večinoma advokatje, vsa uplivna mesta v magistratu in drugod, in kakor hitro so imeli v rokah mestno starešinstvo, zateli so gospodariti prav kakor trinogi, ljudski žep jim je postal dobra molzna krava in z denarjem, kateri je plačevalo ljudstvo, plačevali so ti gospodje agitacijo, ki je imela namen Trst pripravljati za italijansko kraljevstvo, a tudi to le bolj na videz, le za firmo, pravi namen je bil ta, da si neka klikla polni žepe, — kajti, ko bi tudi Italijani bili prišli v Trst in tej svojati olvzeli možno kravo, oni bi gotovo bili tudi Italiji nasprotovali. Da to niso kvante, lebko dokazemo. Poglejmo, kako so ti gospodje gospodarili z ljudskim denarjem. Prva skrb je bila, da prevzamejo v lastno administracijo užitino, plinovo svečavo in še druga enaka podjetja. Na čelo teh raznih podjetij so se postavili sami, manjše službe pa so otdajali svojim raznim agitatorjem. Kdo ne zna za škandal, katerega so napravili ti gospodje pri administraciji plinove tovarne? tam so bili kaki trije očetje, ki so za nič in zopet nič dobivali po več tisoč goldinarjev na leto; prav tako se je godilo pri dacu; namesti da bi bila imela mestna

denarnica dobičkov od teh raznih podjetij, imela je zgubo, javna svečava je bila slabá, mestne doklade na užitino so rastle od leta do leta, ljudstvu se je slabo streglo, a plačevati je moralo in še mora, da je črno; pri vsem tem pa je javni mestni dolg narastel na toliko svoto, da se je batil, da ga mesto nikoli ne poplača, osobito pa ne, ako bode v Trstu s kupčijo tako slabo, kakor se to kaže nekoliko let sem.

Ta svojat je tudi kriva, da je Trst, ki ima vedno potrebo od vlade, prišel na slab glas ne le v notranjih deželah, temuč tudi pri vladu in celo na dvoru. Kaj je bil nastopek tega? Da je vlada zanemarjala Trst, in da je zidala železnice povsod, le do Trsta ne, akoprov je Trst prvo trgovsko mesto naše države. Kdo je na priliko krije, da je propala predelska železnica? Ali ni znano vsem, da je mestno starešinstvo prav tistikrat močno agitovalo proti tej železnici, ko sta bila vlada in večina državnega zborna pripravljena, dovoliti potrebna denarna sredstva, da se zida? Komu pač ni znano, koliko denarja je mesto potrosilo za vodo; naši mestni očetje študirajo už 20 let na tem prašanji, na stotine komisij je pojelo na milijone rakov in popilo več lepega vince, nego je voda v Reki, a Tržačani morajo še vedno piti slabo vodo, in še te jim primanjkuje. Kupili so za drag denar miline bo Reki, da vodo napoljijo v Trst, a milini menjajo naprej kraško pšenico in najbrže pri tem tuli ostane, ker študije za vodo so še premalo stale, kaj je to polu milijona! za miline, ki so stali 100.000 gld. dobi se še vedno par tisoč goldinarjev, a Tržačani naj pijo rajše dobrega terana, dobre vode jim tako ni treba. Vidite, čestili čitatelji, tako in enako so delali omenjeni kolovodje in še tako delajo. Lepo pa je to, da vse Tržačani brez razločka, celo mnogi Irredentarji krijevedno na ves glas proti slabemu gospodarstvu v našem mestu; a kadar pride zopet do volitev, volijo vendar zopet večinoma pravzeleno one svojati v mestni zbor; oni se jih ne morejo otresti, ali iz bojazni, ali iz nemarnosti; to pa je gotovo, da so naši meščani vse drugo, nego marljivi in pazljivi za svoje politične pravice; oni se brigajo le za zasluzek, a ne vidijo, kako slabo računijo tudi kakor strogi materialisti. Ako se troški in dolgori mesta množijo od leta do leta, ako Trst propada, a bode vrednost hiš in družin posestev vedno manjša, kdo bo potem trpel škodo? Prav oni trgovci in posestniki, ki se zdaj nič ne brigajo

za javno blagostanje, prav oni bodo žrtva, mej tem, ko se bodo kolovodje večkrat omenjene stranke od strani smijali po pregovoru: »Chi ha il danno, non pensi per la vergogna; ali po slovenskem pregovoru: Kdor ima škodo, naj se ne briga za sramoto. Mlačnost v javnih zadevah je bila in bude vedno škodljiva, ona je mati absolutizma in terorizma, katerega zadnjega je žalibče v Trstu dosli preveč. Blagostan ne more cvesli tam, kjer ni prave svobode, kjer se ljudstvo ne briga za občni napredek in za javne zadeve.

To mi zdaj odkritosrno povdarjam stoprv pred volitvami v mestni zastop in kličemo volilcem Pazite, kake ljudi boste volili! Pred vsem morajo biti ti izvoljeni pošteni in vestni možje, od katerih je pričakovati dobrega gospodarstva in prave udanosti do Avstrije. Novi mestni zastop mora gledati, da boljša uredi razne oddelke mestnega gospodarstva, da ne troši za nepotrebu stavbe, kakoršnih več je mesto zidalo zadnje čase, da se ne protivi vladi, ako hoče ona vzeti mestne srednje šole pol svoje varstvo ker nesprimetno je, da hoče Trst izjemno delati v Avstriji; slabo gospodarstvo zadnjih časov ne dovoljuje, da bi se še nadalje trošilo na stotisoč za odgojo v irredentarskem zmislu in da naposled išče prijateljske zvezse sedanjem vladom in večino državnega zborna, ker dobra ali slaba prihodnost Trsta je v gibuh ministerske toge; ministerstvo more za Trst mnogo ukrenoti, »Progressovi« kričati pa morejo le škodovati, kakov so škodovali dosedaj.

Iz vseh teh razlogov, menimo, da bo kolovodje Trsta dobro ustrezalo, ako se volilci državljani nasvetov patriotičnega volilnega odbora, s katerim se sicer mi ne vjemamo povsem, kar zadeva njega politično stališče; a vendar rajše njega težuje podpiramo, ker so vsaj avstrijske in v gospodarskem obziru boljše, nego one »Progressovce« in ker je nas Slovane v Trstu, akopram je nas v oklicu na volilce preziral, pri postavljanju kandidatov pa vendar pripoznal s tem, da je sprejel saj par naših kandidatov v III. in IV. mestnem volilnem razredu. Zatorej pa priporočamo vsem volilcem III. in IV. razreda, v katerih obeh razredih je gotovo tretnja slovenski volilci, naj volijo kandidate patriotičnega volilnega odbora, ktere prihajajo na drugem mestu in naj vsak naš patriot deli pri svojih znancih le za to kandidatno listo.

•Perichian don», tudi »Parcedou« pisan) z visokimi brasti in ceri, kjer mnoga vranov in krokarjev stoluje in prenočuje. V sredini pręjega dola je kal, kamor hotijo Openke prat, a začetno mislio neki, da je ime od peric i periči dol, Kadar je ostra zima, prihajajo Nemci iz Trsta da se v pręjem dolu drsajo (»povskajo«).

Verjetnejše je Periči dol dobil ime od pręv (kozlov), kajih je nekdaj mnogo bilo v teh krajinah. Do pręjega dola so kdaj gonili in paševali tudi konje iz lipenskega zavoda, pa ovčarji so bili hudi, in ko je enkrat jeden po uhih dobil, zmaščeval, se je nad kobilarij: zakolje »capa« (pręka-kozla) ter potrosi meso okoli pręjega dola, a pastuhi (žrebci), ko zavohajo oni surad, zdijo jajo nazaj in ni jih bilo več pripraviti, da bi šli v pręj dol na vodo. Tako pravijo Repenci. — Pri Prosekju je veliki »Seginov dol«, lepo obrasten.

V novejšem času si tržaški magistrat veliko in hvalevredno prizadeva, da bi se sčasoma počazile vse kraške goličave tržaškega teritorija. V to svrhu so napravili sajeničča za borovec pri Bazovici, ter posebno tu in pri Gropadi, Trebiščah, Banu in Opčinah lepe nasade črnega bora prigotovili. Le to se nam dozideva prenapeto lahonsko, da mesto da bi pustili onim prostorom domača imena: pri Kaliti, Predolce, na Vrhu, Župence, Griču, Benetavku, Zavodi itd., dali so imena: Conti, Angelii, Porenta, Tomasini, Mauroner, Kandler, Nobili, Scopoli itd., češ, mine maramo za barbarična slovanska imena,

Slavnost dvajsetletnice pevskega društva „Kolo“

v Zagrebu 28. in 29. maja.

Binkoštne praznike je pogostil prijazni Zagreb na tisoče gostov iz vseh krajev slovenske zemlje. Slavnost je bila velikanska, a dobro vrejena in točno izvršena, da se je človek edil odsek, ki je toliko nalogo takoj sijajno izvršil. Uže v saboto 27. so prišla pevska društva »Vila« iz Varaždina, »Lecor« iz Slunja, »Velesits« iz Gospic, »Rodoljub« iz Virovitice in »Dejanice« iz Belovara. Potem je bil po mestu ob 9. uri sprehod z godbo in lampijoni. V nedeljo zjutraj pa so dočakali na kolodvor še te le goste: pevska društva »Zora« iz Karlovca, »Javor« iz Jasne, »Danica« iz Siska, »Lira« iz Velike Gorice, »Slavulja« iz Petrinja, »Sokol« iz Kostanjevice, ljubljanski »Sokol« in čitalniški perski zbor, deputacija čitalnice spodnje Šiške, deputacija tržaških narodnih društev, pevska društva »Zvono« in »Slavenja« iz Križevca, »Podravac« iz Koprivnice, »Dunao« iz Vukovara in »Sklad« iz Dajkova. Ob 10. uri je bil slovenski vhod v Zagreb skozi Illico na Jelačičev trg. Velik slavolok je stal zunaj mesta, vse hiše so bile z narodnimi zastavami označene, ljudstvo na tisoče. Ko se je vlak skozi Illico pomikal, začelo je deževati šopkov skozi okna okrašenih hiš poine košarice na vstopajoča društva, tla so bila eveljem potresena. Polne roke šopkov je sleherni nosil, »Sokol« so nosili vence čez ramo, in ko so bile košare evelje spraznene, metale so gospe in gospodinje iznad pris svoje lepe šopke mej društva. V radosi se je srce topilo, veselja in iznenadjenja solze so rosile na darovane šopke. Živoklici tisočerne množice so proglašali pokanje topičev. Potem je bila maša na Jelačičevem trgu pod šatorom, helo oblečene krasotice so ovenčale najpred zastavo »Kolo« in potem vse druge zastave. Na to je bil sprevod v pevski hram, za to slovensost nalačč postavljen, večji od vseh cerkva. Popoludne so šla vse društva v bližnji »Maksimir«, kjer je bila velika slavnost; po 10. uri se je vrnolo vse v mesto. Binkošt ponedeljek ob 11. uri je bila zornica, v pevskem hramu so peli vsi pevci vseh društev skupaj in tudi posamezna društva. Ljubljanski pevci so se najbolj odlikovali in moramo reči, da je vse za Slovence bilo uneto, potem je bil banket in po banketu komers. Govorili so vse

Podlistek.

Trst in okolica.

(Zgodovinske črtice, spisuje M. Skalovič.)

(Dalje.)

Dasi je včasi prav se ozirati tudi na ustna izročila posammih krajev, vendar dozdeva se nam, da je ta pripovedka saj gledé obgozovanja Krass nepopolna. Mnogo več, nego daneden gotovo je bilo drevja, kajti manj je bilo ljudi in manj so netili, pa bere se uže l. 1394, da je mestna gosposka tržaška sklenola, naj se razdeli in pogozdi »Golierz« nad Gropado, torej ni bilo vse obrasteno. Pa tudi ni bila taka puščava, kakoršno opisujejo nemški, talijanski in celo slovenski pisatelji. Ako bi res bilo samo golo pusto kamenje na Krasu, kedaj uže bi morali Kraševci se izseliti iz dežele, pa se o tem nič ni čulo. Naši ljudje ljubijo svoj kameniti a zdravi dom, ter ne hodijo iskat kruha na Talijansko, a Talijani, dasi žive v lepej deželi, kjer jim sladki »si« na ušesa doni, (»il bel paese ove dolce il si suona«), in ki se evropski vrt imenuje, vendar v trumphih prihajajo k nam v Avstrijo, in v zahvalo za gostoljubno sprejetje še druge zveste državljane proti vladu hujskajo. To se več, na Krasu so bili pastirji in so pasili celo jako škodljive koze, katerih pa uže davno ni več, in tudi ovac nemajo več v njejnej vasi tržaškega teritorija. Pa pomislimo, da takrat je

raje zamenimo jih z lepotonečimi italijanskimi naših slavnih mōz. (Ma di questi nomi slavi scritti come stanno sulle tavole geografiche moderne,.. ho ribrezzo, non potendomi persuadere, che alla nomenclatura di lingua nobile, culta, giustificata dalla storia e dalla ragione, debasi preferire la lingua idiota, la rozza e la volgarissima, sragionata ogni altro credere; ho ribrezzo di trasportare la lingua di stupidi boscaroli e di pastori in altra qualunque, che sia nobile e culta, per discendere fino alla ridicolizza di sproloqui.... — Kandler: Discorso sul Timavo 1863). Omikanega človeka, ki ima še kaj srca do svojega bližnjega, kar groza spopade nad tako tužno pustinjo strastnega sovraštva in satanskega zaničevanja Slovanov. Take, mnogo grše goličave, nego so kraške pečine, trebalo bi v srcu in umu mnogih »učenjakov« pred »pogozdit«, nego temne propade napolnit in zasuti.

Kraški svet, katerega se nahaja ne le v avstrijskem Primorju temuč po vseh petih oddelkih zemlje, po Evropi, Aziji, Afriki, Ameriki in Avstraliji, kjer koli je golo pečevje, — ima se pogozdovati, da se z odpadlim listjem polagoma več rodovite prisli pridobi, vetrovom jez postavi, vlagi primerno vrvava, in s tem gmočno blagostanje stanovnikov pospeši. Nu, dosegli pogozdovale Krass tržaške okolice te namerjavane svrhe to je dvoomljivo. One prostore, kjer so horovec nasadili, vzel so kmetom, torej jim toliko potrebne pašnike mnogo skrili a

hrvatski dostojanstveniki; dr. Tavčar je govoril v imenu Slovencev, kateri govor je bil gromovito pozdravljen, govornika pa so vzdignoli Hrvatje i ga nesli po dvorani. Prostora nam manjka, da bi popisali vso slavnost, omenili smo je le površno. Da Hrvatje vedno bolj Slovence z sočutjem obisplojejo, to je tako lepo, uže na postaji. Podusled so sprejeli vlek z godbo, prožili topice in tema ljudstva jih je pozdravila z gromovitim živio. V Zagrebu so bili Slovenci povsod odlikovani. Vse hvalevredno je, da je naš rojak g. profesor Kuralt, ljubljanskim pevcom in tržaškej deputacij ves čas kot svojim gostom stregel. V velikih prostorih poljedelske šole je bilo vse zato poskrbeno, da niso bili pevci žejni, stal je vedno na mizi sodček bladnega piva in izvrstno vino v boteljih. Pri odhodu vtorak zjutraj so zagrebške gospé zopet obispale odnajajoča z cveticami, katere so gostje za spomin v svojo domovino vzeli. Živile zagrebške gospé in diéna zagrebška gospoda! Ako Bog dá, vidimo se zopet v Trstu pri slavnosti blagoslovenja zastave edelalskega podpornega društva in bode tuli na jadranskih obalah bratovski zastanek Slovanov.

Dopisi.

V Škedenji 30. maja.

Ta vas v okolici slovi kot dobro narodna vas v mnogih obzirih, le politične zrelosti manjka še nekoliko; v Škedenji imajo sicer narodno založno, imajo pevski zbor, s katerim bi se smela celo bela Ljubljana ponašati, imajo dobre narodne duhovne in učitelje, vse bi bilo lepo in dobro, le to je pomankljivost, da sedanjem upljivim možje premalo čitajo in torej nemijo še pravega pojma za politične zadeve, in naročnega navdušenja. Mnogokrat je imela uže »Elinost« volini boj v L. okraju in skoro vsakikrat je zmota par ljudi uničila vse prizadevanje narodnjakov tržaških. Tudi to pot teško prodre prava narodna zavest pri bližnjih volitvah; a to nas ne straši, delati bomo z vedno večjo gorenostjo, dokler tega okraja popolnoma ne pridobimo za naročne težnje, ker semem je zdravo in luhika mora polagoma zveneti pod narodno matiko, katero vedno boljše rabiti bode zadača umnijih mož v Škedenju. Povod temu premisljavanju mi je dal moj obisk v Škedenju na binkočno nedeljo. Potem ko sem se prepričal, da je politična simonija prodrla, žalibote tudi mej naš narod. Šel sem s svojim prijateljem v cerkev k sv. maši. Lepa je ta cerkev in pobožni narod v cerkvi me je prepričal, da v Škedenji živi še duh naših pradedov, ki so živeli v Božjem strahu; a še bolj nego to vzbujalo mi je češte in ljuhezen do Vseganogočnega, ko začisljam najprej tisto in potem močneje petje slovensko, ki se je mogočno razglezalo po cerkvi; kakin trideset krepkih in dobrošolanih moških pevcev je povzljigalo svoje glase Bogu v slavo, in koga ne bi bilo to petje navduševalo za višje bitje, katero je človeku podelilo take lepe zmožnosti, ki se pač v najlepšem svitu kažejo, kadar služijo njemu v slavo. A ne le petje, tudi lepa slovenska pridiga gospoda župnika segla mi je globoko v srce; mislil sem: o da bi naš narod vedno hočil po potih, katere nam je kazal Zveličar, koliko lepše in boljše živenje bi bilo v tej dolini solz, katerih je največ kriva človeška poželjivost, človeška slabost napram mamomu. In zopet mi je prišla na misel žalostna izkušnja, da pošteno narodno trdnjivo ruši nam čestokrat naših nasprotnikov zvijačna prekanjenost, ki porablj

z ničesom ne nadomestili; listje borovo, ki vsako četrto leto odpade, na Krasu v sto letih ne napravi zaželeno prsteno odeje, ako po ne-sreči se uname smoljeni bor, ves pogori in ako se poseče, ne izemlji nič več; novega treba saditi. Da burja, glavno zračno nadlogo Trsta in nja okolice, borovec odstrani ali zmanjša, to je neverjetno, kajti burja je bila v onem času, ko so bili po Krasu gozdovi, še veča in dalje trajajoča nego dandanes. Saj v ipavskoj dolini mnogo hujše divjá, nego na Krasu, dasi je gorovje ondašnje obrasteno; in je divjala strašansko za časa Valvasorja; (1632) in je neznano tulila in razsajala za časa cesarja Teodozija (394 po Kr.) ki je le z nje pomočjo premagal nasprotnika Eugenija v iparskem dolini; a vendar nepremišljeno blebetajo več del pisatelji: krasna burja v iparskem dolini razsaja? (»es erhab sich plötzlich, im kritischen Momenten für Theodosius, eine gewaltige Bora, die in der Karstgegend heimisch ist. Czörnig, Görz etc. p. 178.) Ipavsko vino ne rase na Krasu, in Kraški teran ni ipavsko vino. — Da se bode vlagi ravnalna (t. j. da bo večkrat dež padal po Krasu) po onej stotini horovev na openskem Selevnu, ali v trebeneških župnicah, tudi ni pričakovati.

(Dalje prihodnjič.)

slabote našega naroda. Imel sem mej mašo prilikopoznavati tudi neko slabo stran našega naroda; kakor pobožno so može molili mej mašo, tako nespodobno je zapustila cela rajda mož in fantov cerkev, kakor hitro je začel oznanjevati župnik besedo Božjo. Ta slaba navada je prodrla tudi mej Slovence in tudi to navada so uvedli pri nas tuje. A župnik po pridigi zapoje »Credo in zopet pevci mogočno «Verujem v Boga očeta iti.» zapojo, a da le nehašo, obrne se gosp. župnik zopet proti občinstvu in začne karati one, ki so s takim šundrom odtegnoli se pridigi; reklo je, da taki potušjanje dajo otrokom, da jim ne bo ško-lovalo, ako poslušajo besedo božjo, katere so silno potrebi, da duhovni so kakor vsi drugi grešni ljudje, a vendar pa zato postavljeni, da označijo sv. evangelijs, da oni so v društvenem organizmu le žile, po katerih dospeva božja beseda mej ljudi, konečno je lepo prosil, naj mu ne zamerijo, a njegova sveta dolžnost je, da svari in na to pazi, da se ne vrinejo grdi običaji mej ljudstvo iti. Mož je navdušeno govoril in v svojej svetej jezi imponiral je meni, kakor vsakemu navzočemu. Mislil sem si: dobro je, da imamo takih mož v bližini pokvarjenega Trsta, da bi ta vrli gospod le tudi v drugem obziru dobro vplival, da prežene lulinico na sicer dobrem in rodovitnem poju! In zopet zadoni veličastno petje; bili so to mojega živena lepi trenotki, ki so minoli prenago, ker znali sem, da me čakajo drugi trenotki — trenotki prevere in — otožnosti — osoda mehkočutnih sre.

V Rojanu 27. maja.

(Nora magistratora okrožnica; Avesica.) Da šolski poročevalci po okolici ne ostanejo brez posla, skrbi magistrat v svojej neomejenej možnosti vsako toliko časa za katero opravilce.

Znano je, da omenjeni gospodje šolski poročevalci uživajo na leto po nekoliko desetakov več, kar je tako pošteno, saj je to za nadzorovanje šole i dopisovanje z magistratom. Da pa magistrat desetakov ubogih davkopalčevalcev zmanj ne radi, misli si: ako jih hočete pošteno uživati, zasluzite jih! Ni mnogo časa, odkar je naš magistrat »in novantanovesimo« na šole po okolici oposlal nek ukrep, ali okrožnico, ki po mojem mnenju, po dozidevkih i nglasovanji jako diši po slaboznanem »Čudru«.

V omenjeni okrožnici se zahteva, da vsak šolski poročevalc, ali vodja »ad honorem« naznani pismeno kompetentnej strani, koliko zemljepisnih pripomočkov ima vsak razred posebe, in vsa šola skupno v vsakem okraju, kder se šolsko poslopje nahaja. Potem, kakor tekst ima zemljekaz, zemeljska obla (globus), leto izdaje, kraj, ime kamenotiska, ime izdalčevi i založnikovo itd. V vsakem šolskem okraju se je do sedaj dohivalo nekoliko zemljevodov, i celo globus za poduk v geografiji s hrvatskim tekstrom; ker izvzemši zemljekazno stensko tablo Vodopivca poknežene grofije goriške i gradiščanske i Trsta z okolicou, ne nahaja se drugih stenskih zemljekazov za šolsko uporabo z slovenskim jezikom. Hrvatske so prestavljene po Matkoviću. Mogoče je, da še to malo, kar se nahaja po naših ljudskih učilnicah s hrvatsko-slovenskim jezikom, zgine vsled te »okrožnice«, ker v njej se močno popularja: naj se zabilježi, če je učni pripomoček še za rabo ali ne! Da je ta sum opravičen, naj priča to le: Rodoljuben gosp. učitelj mi je pričeval, kako je dobro znan uradnik prispel neki dan k njemu, i ogledavši si tablo nad vnohotom v šolo, omenil, da jo je treba sneti, ker je uže stara, treba jo na novo pobarvati, če tudi je bila še prav čisto nova. Ali nova barva je imela tako čudovito moč v sebi, da je ne-dolžni slovenski napis »Ljudska šola« pod njo kar prehledel, preminol. Da ne bi pod novo »okrožnico« preminoli tudi hrvatski zemljekazi! ker to bi bilo šoli na veliko škodo, i zemljepisni poduk v šoli nemogoč.

Zgodopisci tržaški i drugi, mej temi naši slavni Kranjec Valvazor, kakor temeljito dokazuje v svojih zgod. črticah »Trst in okolica veleč. g. M. Skalovič, kako so si navkriž o meniju gledé staro-rimskega mesta ali grada imenovan »Avesica« (Avesika).

»Archeografo triestino an. II.«, kakor veleč. g. Sk. piše v podlistku »Edin.« št. 20. I. 1882.

trdi, da Avesica je sedanje popačeno slovensko

poznamenovanje Prosek; slavni Valvazor misli

na Senožeče, drugi na Sežano, tretji na Bavorovo, Opčino, i sam tržaščan Kandler je sprva

misli na Šempolaj, kasneje na Volčjograd.

Zabilježvalec teh vrstic pa sudi, da staro-

rimska Avesica ni drugo, nego staro pozna-

menovanje sedanjega sela imenom »Vojščica« na

spodnjem Krasu. V tem ga tudi podpira me-

njenje nekega rodoljuba, ki mu je to stvar obelo-

danih. Na spodnjem delu Krasa, v predelu le-

žečem ob Jadri, nahajajo se uže od starodavnih

časov trije gradovi, ti so: devinski, tržaški i mej-

obema proti severu na celinske zemlje grad v

Vojščici. Poslednja sta zdaj v razvalinah. Raz-

valine grada v Vojščici se še dandanes opazuj. Ta je pripadal devinskim grofom, a v kasnejši dobi je tudi v njem prebivala pl. rođovina Montecuccoli. Če z ravno črto zedinimo imenovane gradove, ustvarimo kako močan, utreni trikot, ki je gotovo več potov služil v obrambo silnim devinskim grofom.

Za grad v Vojščici, kakor i tudi za selo podtaščim je rabilo poznamenovanje »Avesica« i poslednje imenovanje je še mnogo časa žilo mej Frijulci, po opravkih v to vas zamujajočimi. Slovensko ime »Vojščica« ni staro, še le od prvega desetletja tega stoljetja. Preje se je imenovala Avščica, i Ovsica, i celo Uščica; i gradu so rekali: Avščin, i Ovsčin, in dosledno Uščin grad. Zategavljivo se dobiva tudi zabilježeno Adbesicin in Alesacion.

Tudi je starorimski Avesica zelo malo predrugadeno slovensko ime Avščica, minočega stoljetja. Korenika temu poznamenovanju je gotovo slovenska, ker i ondor so še pre Rimci žili stari Veneti; po najnovejih preiskavah pleme najboljše slovenskemu. Noveje poznamenovanje »Vojščica«, kakor domačini ustmeno poročajo, dobila je vas po nekej praski, ali majhnej bitki mej Francozi in Avstriji.

Omenjeni rodoljub mi je tudi pripovedoval o nekej starej kroniki, pisočej o zgodovini primorskih gradov, kojo je on imel v rokah, in čital v njej »Avesica« za sedanjo »Vojščico«; a žalibote, ni mi umel več naznanih naslova, niti pisateljevega imena, ni leta izdaje onega dela. Sam pa je videl nek račun friulskih trgovcev idočih kupovat turšico v Vojščico, na katerem je bilo zapisano »Conto di Avesica«. Gledé pa one majhne bitke pri tej vasi pastirji še dandanes izkopavajo marsikatero olovno zrno iz one dobe. Vredno bi bilo pozvedeti, koliko je resnice na tem.

A. B. v R.

Iz Vremi 24. maja.

(Velika nesreča.) Na zadnjem mesečnem sejmu v Sežani je kupil g. Janez Dekleva stari, veleposestnik v Vremah, mlado kobilico, katero je imel prodajalec po pogodbi isti dan v Vreme voditi. Okolo 4. ure popoldne vpreže prodajalec mlado živalico, G. Dekleva, spremjan od svojega sina, g. Andreja, predsednika krajnega šol, sveta, katerega je on na sejmu povabil, in sorodnikom g. Fran Dujec-n, sede na voz in hajd proti Vremam. A voznik je pričel izvenredno goniti mlado stvare, katera je vse prepelašena naglično proti Lokvi dirjal; pred žeznjenično mitnico se na malem ovinku voz zvrne in na vozu sedeči treščijo z oblijem v bližnji zid. Hugo ranjena sta bila oba g. Deklevi, Blaga gospa Guličeva je koj ranjencem odstopila sobo, kamor sta bila v popolnej nezavestni prenesena. G. zdravnik jima je prihitek takoj v pomoč, a dal ni nobenega upanja. G. Janez Dekleva je uže 14. maja zjutraj v 80. letu umrl in bil isti dan tudi iz Sežane v Vreme prepeljan, spremjan od č. duhovštine, sinov, hčer, sorodnikov in prijateljev. Due 16. t. m. smo izročili materi zemlji tega poštenega, za občno blagostanje unetega in ubogim usmiljenega moža. Kako ga je spoštoval vsak, kdor je le priliko imel z njim občevati, ali saj nekoliko poznati njegovo blago srce, pokazal je pogreb njegov. Obilo njegovih sorodnikov in prijateljev iz Naklega, Matavuna, Divate, Lokve, Žirij, Trsta, Št. Petra, Senožeče itd. spremljalo ga je na zadnjem potu. A tudi preprosto ljuštvo je z mnogo brojno udeležitvijo pokazalo, da večenitvi svojega dobrega očeta, kateri mu je nad 40 let pošteno in umno županil. Šolska mladina se je s svojo novo zastavo, katero je daroval veliki šolski dobrotnik g. Fran Dekleva, trgovec v Slavini, sin pokojnega, tudi udeležila pogreba in mu nagrobno žalostnico zapeila. Nagrobna titula je nastala, ko je č. g. A. F. Frankheim, domači župnik, začel govoriti nagrobni govor. In ko je spremno opisoval zasluge ravnega, primerjajoč je trem cveticam, zalihe so solze oči mladim in starim. Napozabljeni nam ravnki ostane; bodo mu zemljica latka!

Danes 24. t. m. je bil pa drugi ranjenc, g. Andrej, prepeljan v Vreme k svoji družini, katera je z neizrekljivim veseljem sprejela svojega bolnega, a vendar živega očeta. Spremjan je bil o svojih sinov in ljubega brata Leopolda, kateri se je vzlic množega opravka, vendar zmerom okolo svojega brata trudil. G. Andreju gre vedno na bolje; tedaj se načeljamo in srčno želimo, da se k malu popolnoma ozdravi, ker on je pošten, vsem faranom priljubljen mož, kakor tudi vsem našim dober in pošten svetovalec. Bog pomoči k njegovemu zdravju!

Česti in hvale je pa vreden nam Vremcem zelo priljubljeni g. Zenkovič, zdravnik v Sežani, kateri se je noč in dan trudil okolo ranjencev za časa njegovega bivanja v Sežani. Bil je g. Andrej v Guličevej gostilni 12 dni kot pacient, in blaga gospa Guličeva mu je bila prava mati, ker ob vsakem času ga je obiskala, tolazila ga, in skrbela za točno in izvrstno postrežbo. Prva

njenja pot na vse zgodaj je bila k bolniku; tečaj čast in hvale je Slavnemu občinstvu naj boda ta materinsko-gostoljubna gostilna toplo pripomorena.

Rodoljub.

Iz županije Dekani. 30. maja.

(Resna beseda občinjam dekanškim.) Dekanska županija obstaja iz župnij Dekani, Loka, Kubed, Sv. Anton in iz mnogo drugih vasi, katere pod te župnije spadajo. Uže v prastarih časih so se naselili v te vasi vaši pradredje, in vas je vse nad pet tisoč. V novejših časih so se naselili mej vas nekateri ptuji. Prišli so kakor siromašni delalci, brez hiše in imetja. Bili so polievni in ponizni, dokler si niso nekoliko imetja pridobili. Kolikor so več dobivali, toliko so bili bolj ošabni. Konečno so hoteli tudi gospodovati. Eden mej njimi je dobil uže pred nekolikerimi leti gospodarstvo nad vso županijo. Dogodilo vam se je skoraj tako, kakor lisici z ježom. Ta jo je prosil, naj mu da malo prostora v svojej jami, ker ga je zeblo. Lisica se je usmilila, in vzela ga k sebi. Ko se je ogret, začel se je vse bolj širiti, in konečno preprodil lislico in z gospodoval v njenej jami.

Vsi poznate dosejence, koji je nad vami zagospodoval. To je Vidali iz Kubeda. Sladek je, zdi se, da bi muhi nenaškodil. S to sladkostjo vas je menda premotil, ko ste ga za župana izvoili. Kako je županoval, to sami najbolje veste. Njegovega županovanja ste se nasiliti, kakor najnovejše volitve kažejo.

V enem razredu je bil sicer izvoljen za zastopnika z enim glasom večine. Kako je tudi večino dobil, kako je mogel nekoliko mož na svojo stran pridobiti, tega nečem izpraševali. O tem odloči višja oblastnija.

Proti njegovej volitvi ste vi protestovali, in prasha se, kaj bo le zdaj?

Dvojno se more dogoditi. Ali dosežete to, kar hočete, s svojimi protestom, ali ne dosežete. Ali bode ovržena volitev Vidallja in bodo nove volitve vseh zastopnikov, ali ne bode ovržena njegova volitev in on ostane v zastopstvu.

Ako bode ovržena volitev, potem vam bude lehkovo. Nadejam se, da se ne najde več mož, kateri bi ga volili v drugič.

Teže bode, če volitev ne bode ovržena. Videl bode v zastopstvu

po 32 do 40 kr. prav dobro pa po 44 kr. Boljše je telaj, da se dobro vino pije enkrat na teden, ne glež zdravju in pameti zelo škodljivo žganje vsak dan; to se ve, da mera mora tudi pri vinu biti, i da pijanosti ne zagovarjam, ampak vsega svarimo, naj po pameli uživa božjo kapljico, smriliščemu žganju, ki mu drob žge i zgodnjo jamo kopljje, pa naj za vselej slovo dà. Žganje je kuga, ki se je zanesla mej ljudstvo, i ta pijača je najbolj obogatila — jude, ki so skoraj ves svet z njo poplavili.

Koper 24. maja.

Majhno mesto a mnogo nesreč in baš zadnje tedne so se pričele ove prigode žalostnega spomina silno množiti. Naj dragej »Edinosti« v skromnih vrsticah nekaj njih naštejemo. Fantič je fantička, s kojim se je »svinje klati« igral, zakljal; novooženjenec se je tri dni po poroki v globok vodnjak vrgel ter samega sebe usmrtil; stara ženica je petrolje uže goreče svetilnice na večer na sebe zilja ter vsled smrtnih ran takoj dušo izdahnola; sin je po nepriliku očeta ustrell — in sedaj slejna nesreča, koja je vse tu živeče Slovane, tudi nežno četeče N-slovanje močno užalostila. Znanemu profesorju Kr. skoraj četrtletni sinek, ki je uže v kaj lepej slovanščini — kar je tu povsem izvenredno — govoril, padel je te dni v čeber z vrelo vodo napolnjen ter je nekaj dni potem mlado dušico izdahnol. Večnemu se je dopa hlo, da ga je sprejel mej angelice; nam pa, ki smo ga poznali, ž njim se večkrat po domače pogovarjali, ostane v imenu spominu. Pogreb mu je bil v dokaz občega sočutja pri tej velikej nesreči izvenredno lep. Dvajset gojencev ga je neslo ter mu svetilo okoli rakve, za kojo je stopalo učiteljstvo, učenči se mladina in mnogo gospodje vseh stanov in uradov.

Pri tej priliki naj se dostavimo, da smo te dni dobili dva žalostna parte-lista iz ljube nam domovine. V prvem naznanja profesor celovške višje realke, Tom. Schrey, da mu je njega prijatelj, Matej Tonec-Samostal, meščanski učitelj in rezervni častnik na Dunaju, v rojstnem kraji v Zgornjih Gorjah pri Bledu na Gorenjskem dne 15. t. m. v 34. letu zamrl. Pokojni nam je vsem, ki smo zadnja leta njegove izrstne in hvaljene izvirne spise v dunajskem »Zvonu« in »Kresu« čitali, v dobrem spominu. Škola za moža, ki bi bil še mnogo storil za razvoj naše literature. Pred preselitvijo na Dunaj je bil pokojnik nekaj časa meščanski učitelj v Celovcu in začasni suplent na celovškej realki in kot tak je bil tu-li už odbora za Janežičeve svedanstvo leta 1876. Ovo izvenredno nadarjeno moč bodoemo močno pogrešali. V drugem listu pa nam župnik Kraljev Matej, brat c. k. dvornega kaplana in vodja Avgustineja na Dunaju, dr. Janez Kuljivčič, naznanja, da je v Št. Višnu, Šmarijsk-j dekaniji na Dolenjskem minolo blago in mirnodušno sreco duhovnika Janeza Stritarja, rojenega v Vel. Laščah, strica vsem Slovencem znanega pesnika Boris-Mirana. Pokojni je nekaj let pastiroval pri Št. Jakobu v Ljubljani ter živel zadnja leta radi bolehnosti v pokoji. Morana nas letos močno šiba!

Iz Planine 30. maja.

(Postojni shod. — Za »Narodni dom«.) Za naše razinere jako veliko število, 50 odličnih rodoljubov iz vseh krajev mire Notranjske, zbralo se je dne 28. maja v postojnskej čitalnici v posvetovanje prieditev veselice, koja se ima v prid »Narodnega domu« izvršiti. Pričelo se je zborovanje pod predsedništvtvom soglasno izvoljenega velečestitega gospoda dr. J. Strbenc-a, koji je vse v najlepšem redu vodil. Z ogromno večino glasov se je sklenolo to le:

V prid »Narodnemu domu« se napravi v »Postojni« prej ko mogoče jedna sijajna, velika, narodna svečanost, za koje povzdrigo so uže pridila razna slovenska društva svojo blagodrušno pomoč. V to svrhu se je volil ožji odbor, v koji so se zopet soglasno sprejeli nasvetovani vrli in vsem došlim dobro znani, za blagost naše domovine uneti rodoljubi, kajih naloga bodo vse potrebo učiniti. Ta odbor bodo volil zdaj še širji odbor, kajih bodo v vseh večjih krajih Notranjske po značajnih rodoljubih kot povernikih zastopan.

Napravijo se tudi druge veselice po večjih trgih, ker je upati uspešnega pripomočka k temu podjetju. Naloga ožega glavnega odbora je silno važna i težavna; kajti opozorovati bodo moral, da bodo širji, to je podobori, porazumno napravljali, jedenkrat tu, drugikrat tam, dotične veselice, da se ne bodo moči cepile in rušile, ker to bi uspehu jako v kvar bilo. Organizacija je v krepkih, reči moram, za to svrhu izgleda vrednih rokah.

Naj bode tukaj ta le opazka dovoljena:

»Narodni dom«, koji bodo dičil našo stolico Slovenske, zidal se bodo iz pripomočkov cele mire Kranjske. Darovi bodo prihajali tudi iz takih rok, koje glede svojih lastnih in nujnih potreb silno teško dajo, a za sveto star položé svoj dar —; zato bomo toliko bolj opravičeno

pričakovati, ako potreba nastane in bi mi na deželi jeino ali drugo pomoč iz Ljubljane želeni, da se nam ne odreče. Marsikateri klic: Ganimo se! Pomagajte nam! V resnicu na delo! — Vi koji imate modi, da sveto dolžnost, prepiral se je sicer do zdaj. Časniki so prinašali dolge, ještornate članke za zboljšanje in povzdrigo našega preprostega kmetskega stanu na deželi — a žal, klic se je v daljavi izgubil. Zdaj pa, ker pripomore borni stan tudi za diko, katera bode nam vsem v ponos, a bode tudi mestu Ljubljani največ koristi dajala, pričakuje se v potrebi gmotne bratske podpore. V ti namen tedaj Bog da blagoslov! Delajmo skupno in neumorno. Vez mej stolico Slovenske in deželo naj bode trdna. Glava naj se gane, potem bode tudi život oživen!

Glavna misel, prva izpodbuja za ziljanje »Narodnega doma«, izvira tu li z deželi, s kmetov. Temu lehko vsak pritrdi in se je prepričal, ako je čital zadnja leta, posebno zadnji čas, slovenske časnike. Trkalo se je vedno, naglašavalо, svetovalo, pritoževalo. Dal mej nam na Notranjskih biva mož trdnega, jeklenega značaja, kojemu mi v zaslugu prištevamo, da je »Narodni dom« oživel! On je duševno prvi kamen za to položil. Denarnega zaklada ni sicer prisatal, tudi ne izkopal — a lepši, trdnejši zaklad je on prinesel: — svoje blago sree, koje je narodne zavesti in neomahljive domoljubne zvestobe prepolino; svoje duševne moći, svoje govorne načrtenosti; svoje neprenehoma delujoče pero — to so mitemu Narodu posvečeni zakladi. Ne zabilježem imena. Poznamo ga! Ne mlatim prazne častne slame, to je njemu »gnjus«. Te moje preproste besede »niso kadilo«. On tega sovraži. O njem molčati zdi se mi pa tudi krvica —, to bil bi »narodni greh«. Mi smo ponosni, da ga imamo. On je duša vsakega narodnega podjetja pri nas Notranjcih. Bog ga živi še mnoga leta — »Narodu v prid!«

(Konec prihodnjih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V delegacijah je imela doslej še vedno včino tako imenovana ustavoverna stranka; pri zadnjih volitvah je tuli to izgubila, čeprav so češki veleposestniki same ustavovorce vanjo izvolili. Izmej 60 udov jih spada mej ustavovorce 23, desuca jih ima 27, drugih pet ne spada k nobene teh dveh strank, glasujejo pa večidel z desnicou.

Državni zbor se utegne sredi meseca novembra zopet odpreti. Prva predloga bodo proračun za leto 1883, katerega obravnava se konča do božičnih praznikov.

Z odprtimi rokami so sprejeli volilci svoje poslanice, ki so se po trudopolnem, a kako vspešnem delu z Dunaja na dom vrnoli. Vzlasti v zadnjih dneh so si pribujevali slavne zmage, ki so dika parlamenturnega življenja. Tega priznavanja jim ne daje le hvaljno ljudstvo, celo cesarjeva pohvala jih je spremila domu, cesar je namreč pri nekej avdijenci rekel češkemu poslanici Krofti: »Golovo ste veseli, da morete domoviti. Vi ste bili zelo marljivi, in jaz se ne spominam nobenega zasedanja, v katerem bi se bilo toliko delalo in storilo, kakor v sedanjem.« Letos smo imeli veselo novo leto, še veselje so bile binkošti, ker vidimo pred sabo lepše dni, po katerih smo toliko zdihovali.

Slovenski poslanci s Kranjskega in Štajerskega so šli pod vodstvom g. grofa Hohenwarta zahvaliti se ministrom grofu Taaffeju in dr. Pražaku za ministerski ukaz glede rabe slovenskega jezika pri sodnijah. Minister Pražak je rekel, da uvede preiskavo zopet vsacega uradnika, kaj bi slovenske vloge ne rešil slovenski. Grof Taaffe je izrekel, da ima vlada trdno voljo izpolniti v prestolnem gradu dano zagotovilo, popolnoma enakopravnost, a ovire so velike in potrebno je previdno in polagoma postopati; ako bo večina državnega zbora trdno skupaj držala i se ne krušila, potem bo vlada lehko odločneje postopala.

Judje se še vedno tropoma selljo iz Rusije v Galicijo. Mesto Brodi jih ima uže nad 15.000. Ker ni mogoče spraviti vse pod streho, zato jih polno leži ob cestah in po ulicah; živež manjka in denarja ni, da bi se mogel vsem priskrbeti; zato pa izstradani ljudje preti ter celo policijske stražnike napadajo. Ljudstvo je vznemljeno i nezadovoljno; Rothschild i drugi bogati judje se za te svoje ljudi še menijo ne, da bi jim pomagali; podporno judovsko društvo, katero je dobilo 600.000 gld. neče dati računa, kako je porabilo ta denar; beda je neskončna. Mnogo se jih skuša v Galiciji naseliti, nekateri so uže posestva v najem vzeli i začeli po znarem svojem običaji trgovati. Galiciji preti tedaj velika nevarnost.

V Bosni se je vojačenje brez upora izvršilo. Skoro vsi nabori podvrženi so prišli k stavi.

Vnajanje države.

V Črnomorju je zopet prestopilo več upornikov, katere so Črnomorci po kratkin bojih razorežili. Vstaški vodja Trifko Fukalović se je tudi Črnomorcem udal z svojo deto, ki je imela še 149 m. ž.

Pri novih volitvah v srbsko skupščino je predobili vlada šest sedežev. Skupščina ima 170 poslancev, izmej teh pripada 120 k vladnej stranki; odpre se skupščina 21. junija.

Na angleškem odpuščajo iz fabrik na stotine delcev, ker fabrikam dela pomanjkuje, zato bodo mož delalci vsak dan raste i nobeden ne ve, kako bi se pomoglo. Ker je zdaj delu najugodnejši čas, zato ljudstvo gleda strahom v bočnost, kaj bo pozimi, ko je dela veliko manj, potreb pa dosti več.

V Egiptu so stvari dospele do skrajne meje. Uporno ministerstvo je sicer odstopilo, in nadaljati se je bilo, da se razpor poleže, a zgodilo se je drugače. To ministerstvo je namestnemu kralju odpovedalo pokorščino, ter javno ščuje vojstvo zoper njega, da ni več varen svojega življenja in sumi se, da ima turška vlada roke vimes, da bi Egipt zasedla i Turčiji priklenola, kar bi vzbudilo veliko vojno, v katero bi se skoraj gotovo zaplele vse evropske države. Evropeji uže beži iz Kaire v Aleksandrijo, ker se bojje, da jih muzelmanska fašistična država ne pokolje.

DOMAČE STVARI.

Volilcem IV. volilnega razreda v mestu!

Patriotični odbor priporoča, da volite na dan volitve vašega razreda, ki bo le 5. in 6. t. m. te le može: Dr. Richard Bazzoni, Alojzij Borghi, trgovec, dr. Alojzij Buzzi, inženir, Julij Daneker, posestnik, Anton Dejak junior, trgovec in posestnik, Ludvik Hermannstorfer, posestnik, dr. Clemens Lunardelli, odvetnik, Josip Mihail vitez Mauser, posestnik, baron Milan Morpurgo, Guidon vitez Porenta, trgovec, dr. Ivan Righetti, posestnik, Eduard vitez Strudhof, ladjar.

Tržaški mestni svet je zadnjo sredo izvolil komisije, katere bodo vodile volitve. Ubozim italijanskim dijakom na vsečilnišči v Gradcu je dovolil 200 gold. podpore, in za prizelenje ljudskih kopališč 500 gold. Predložil se je dalje račun upravnštva mestne plinove tovarne, kateri kaže donokrov 195.000 gold., 30.000 gld. manj, nego so jih postavili v proračun. Uzrok temu je ta, ker so ceno plina podražili, in torej zasobniki rajše rabijo — petrolje!

Odlikanje. Gosp. Rajmund Mahorčič, sežanski župan, in odbornik »Edinosti«, prejel je zlati križec za začluge s krono. Čestitamo!

Tržaška razstava. Mechaniker Egger je prišel z Dunaja, da izvrši priprave za električno svetišče v razstavnih poslopjih. — Firma Dockert in Homolka se je ponudila odboru, da napravi telefon iz katerega gledališča, ali koncertne dvorane. — Pušenje je v okolišu razstavni poslopj policija ostro prepovedala ter varstvene straži, katero jo tam postavila, zaučala, naj z vso o-trostjo postopa zoper one, ki bi se pregrešili zoper to prepoved. — Pri trgovinskih zbornicah se je oglašilo 1800 razstavljateljev, in sicer: na Dunaju 581, v Trstu z okolico 330, v Budapešti 113, v Liberici na Češkem 81, v Gradcu 81, v Pragi 76, v Ljubljani 65, v Lincu 61, v Gorici 52, v Celovcu 52, v Olomouci 37, v Brnu 37, v Hebu na Češkem 32, v Rovinju 30, v Roveretu 25, v Opavi 22, v Splitu 17, v Levovu 17, v Polznu 17, v Ljubljani na Štajerskem 16, v Zadru 16, v Bolzanu 43, v Inomostu 43, v Budejvicah 9, v Krakovem 2, v Brodi 2, v Solnogradu 4. — Česka dežela je tedaj za Dunajem in Primorskim najbolj zastopana.

Ostudenost izdajalca nam kaže najlepše Tagblatt od 31. t. m. On popisuje, kako je renegat Tomašekov gorovil v državnem zboru proti sedanjem vladi in parlamentarnej večini. — Tagblatt pravi, da vsacega Nemca, tudi Herbstu, bilo bi sram tako goroviti, da nemški narod ne premore moža, ki bi se drznol tako strastno ostudenou goroviti, kakor Tomašek, Slovan, Rutene, pravi grdi renegat. Dakle celo Nemcem se studijo taki ljudje, ki se potezajo za germanizacijo v Avstriji, pa so Slovani. Naj bodo to izgled našim renegatom. Eden poturica za 100 Turaka, to je istina. Ali niso v Trstu najboljši Irredentari Slovani: Vidaković, Butković, Benković in drugi »čiči«.

Slavofob. Znano je, da je pri varstvenej straži tukaj v Trstu mnogo Slovencev, in so nekateri tudi ostali zvesti svojemu narodu. V to svrhu so si omislili slov. časopise ter jih polagajo v stražnici na mizo. Ali čudo! zaprek se jim ne manjka. Prepovedal je v svoji velikej oblasti nadzornik J. V. slovenske liste i knjige, osobito pa »Edinost«, v stražnico nositi ter pretil, da jih raztrga. Tako dejanje je graje

vredno. Ne vem pa, je li omenjeni gospod nadzornik Cavour-jev potomec ali je iz Bizmarkovega naroda; le to vem, da je iz idriških hribov doma. — Jaka, ne pregačaj Majke Slave, koja te je rodila!

Halténe knjige so dospele v Trst. Matičarji naj se tedaj zanje oglaše pri poverjeniku, g. Jerebu via Cologna 11. 324. II. nadstropje.

Spremembe pri duhovstvu tržaške škofije. V. č. gosp. Jože Križman, znani rodomljub in slov. pisatelj, imenovan je stalnim učiteljem verozakona v Pazinu. Čestitamo njemu, i še bolj šolske mladi in, ki je dobila tako vrlega in izvrstnega gospoda za gojitelja. — V. gosp. Fras Črae, župnik pri sv. Jakobu, dobil je faro B. D. M. Pomočnico (sv. Antona starega) v mestu. V. gosp. Fras Omers, dñh. posmed, v mestnej bolnišnici je premeščen v enako službo k sv. Jakobu. Umrli je 26. t. m. č. gosp. Mihal Peterzel, župnijski oskrbnik v Novej vasi v Istri. Poročen je bil leta 1818 na Štajerskem.

Ustaški ujetniki. Iz Krivoši so pred 14 dnevi prigrali enega ustaša, ki je bil tako lep in velik človek, da je bila njegova glava višja od bodal, s katerimi mu je svetilo šestero vojakov. Moral je biti uže imeniten, ker ga je sprejel na parnik sam placnajstor. Te dni pa so pripeljali še tri druge ustaše, 27. m. m. pa vse skupaj, dobro uklenene in stražene odvelli po železnici v Staro Gradiško, kjer so zaprti. Ti ujetniki se drže ponosno tudi v senči bodal, strašila jim menda malo imponirajo.

Zoper človeške koze. Da se prebilvalstvo kolikor mož obvaruje koz, bodo mestni zdravniki, kakor magistrat naznana, v določenih dneh tega meseca v raznih okrajih otrokom in tudi odraslim kozom cepili. Mi opozarjamemo naše bralec na dotedni obširni razglas.

Porotna sodba. Znano je, da je g. Suhadolnik tožil g. Borštanu zarad nečega »poslanega v »Edinosti«, i da je bila porotna obravnava dvakrat preložena. Zadnji četrtek se je ta dolga pravda izvršila s tem, da je bil g. Borštanik za nekrivega spoznan z 6 glasovi proti 6.

Na poti pobran bolnik. V ponedeljek so straže na poti pobrala delalca kmeta Antonia Gregoriča od Sv. Antona, ki je onesmogel i se na tla zgrudil. Ubožec je bil prišel v Škedenj dela iskat, toda zbolel je i se napotil v bolnišnico, ali moči so ga polem popolnoma zapustile. Bil je oddan v bolnišnico.

Povzetek nekih bolj važnih člankov iz nekdajnega časnika - Pod Lipom je naslov 195 strani obsegajoči

Risenberška Čitalnica. prirejeli dne 4. t. m. v prostorij g. Lična ob 8. zvečer besedilo. Program obsega: govor, petje deklamacije, tombolo, šaljiva igra »dva gospoda in jeden sluga«. Vstopnina k besedi 23 kr. čisti dohodek je namenjen za »Narodni dom«. K obilnej vdeležbi vladno vabimo vse, ki so uneti za ta preblagi namen; zato se radostnosti ne stavijo meje.

Odbor.

Ljubljanski mestni svet je v zadnjem seji sklenil na predlog dr. Zarnika: naj se uvede slovenski kot uradni jezik za ljubljanski magistrat; na predlog dr. Moscheta: naj se ustavovi v Ljubljani mestna hranilnica; na predlog dr. Bleiweisa viteza Trsteniškega: naj se pošije prošnja državnemu zboru, oziroma c. kr. ministerstvu, da se premesti višja dejelna sodnija iz Gradača v Ljubljano; na predlog g. Hribarja: naj se pošije prošnja državnemu zboru, oziroma c. kr. ministerstvu, da se uvede slovenski jezik v srednje šole in urade. — Mi čestitamo narodnej večini; to je domoljubno možato postopanje.

Gosp. Peter Grasselli je potrjen za župana ljubljanskega mesta z Najvišjo očko dne 20. maja. Tako je Ljubljana zopet dobila narodnega župana; upamo, da ga nikoli več ne zgubi. • Slov. Narod poroča, da bo instalacija novega župana danes 3. t. m. in da mu prirede v nedeljo 41. t. m. narodni ljubljanski voliliči sijajen banket.

Narodni dom. Naznanili smo uže v svojem času, da je upravni odbor društva »Narodni dom« sklenil priediti veliko efektuo loterijo, katere čisti dohodek se ima porabiti za izvršitev velicega narodnega potjetja. V svojej seji dne 25. t. m. je sklenil isti odbor nadalje, da se ima prošnja za dovoljenje te loterije vložiti uže prihodnji teden ter je za nakup dobitkov določil izdatno sveto 15000 gld. — Natančneje budem o loteriji poročali v kratkem.

† **Fr. Rapoc,** c. kr. bilježnik v Šoštanju je 28. min. meseca v 41. letu svojega življenja umrl. Rajnki je bil poštenjak in velik naš rodoljub; Slovenja plaka na njegovem grobu; pokoj njegovej duši!

Gosp. Ivan Zor, telegrafski uradnik, ki je Slovencem v Trstu in okolici še v najboljšem spominu, in katerega je vsled rodoljubja pognal Möring iz Trsta v Bregence, in Vesteck-Auersperg iz Ljubljane v Črnučice, pride zopet v Ljubljano. N-k šaljivec nam je pravil, da ga ljubljanski oskrbnik, gosp. Pickl, uže razpetima rokama čaka.

Tabor pri Celji so štajerski rodoljubi sklenili napraviti 25. dan junija; dotična prošnja je uže pri politični gospodki vložena. Zemljišče je v ta namen prepustil c. k. dvorni svečovalec g. Wassitsch.

Zoper Pražakovo jezikovno na-rebo se je uprla pliberška sodnija na Koščekem, ker je neko slovensko vlogo zavrnola s prečudnim odlokom, da bi vlogo morala biti pisana v koroško-pliberškem dijalektu!! Tu ima minister Pražak pose.

Velik konjski semenj se je uvedel prvi četrtek vsakega meseca v Gradcu. Zadnji t. t. m. je bil zelo obiskovan, in prišli so tudi kupci iz Trsta.

Popravek. V zadnjem podlistku, »Kako star je slovenski živelj v Trstu«, izstal je opazku za besedo »Vena«, ki se tako le glasi: Ime Vena so dali Italijani pogorju, ki deli polotok Istro od Krasa, podgrajskega in kastavskoga okraja. Ali Vena je bilo ime le jedne skale blizu Sovinjaka. Glej Franceschi, L'Istria, pg. 158 et 159.

Poslano.

Od več strani naše slovenske domovine dohajo sporočila, da imajo rodoljubi nabrane uže izdatne zneske za »Narodni dom«.

Ker je podpisanimu odboru na tem ležeče, da se nabrani denar neutegoma naloži na obresti in da ima veden natančen pregled o vseh prostovoljnih darovih, obrača se s tem do vseh onih gospodov, ki so prevzeli nabiranje prostovoljnih doneskov, s prošnjo, da jih blagovolijo kar najpreje mogoče odposlati društvenemu blagajniku gosp. dr. Jos. Stretu, v prihodnje pa da vse doneske odpošiljajo konči vsakega meseca neglede na nabrane svote.

V Ljubljani, dne 26. maja 1882.

Za upravni odbor društva »Narodni dom«.

Iv. Hribar. dr. Alf. Mosche,
tafnik. predsednik.

„Delasko podporno društvo“.

Pripeljalo se je, da se nek bolni ud ni s knjižico v društvenej pišarnici objavljal, da pojde v bolničo; zato opominja podpisani odbor vse čude, v smislu §. 9. društvenih pravil, da se mora s knjižico v društvenej pišarni ali pri svojem nadzorniku objaviti, kdor zbole, da mu odbor nareli pozivnico do zdravnika; kendar tega ne storí, zgubi pravico do podpore.

V Trstu 1. junija 1882.

Odbor.

Tržno poročilo.

Kava — v slabem obratu, ker je prav malo pranja po njej. Danes stane Rio gl. 38 do gl. 62.—, Java gl. 70 do gl. 85.—, Portorico gl. 76 do gl. 90.—, Ceylon plant. gl. 88 do gl. 130.—

Sladkor. — mlahova kupčija, cene nazadujejo. Sladkor v štokih gl. 36 do 37.50, v kosih gl. 33 do gl. 36.—

Olje. — brez sprememb, cene šibke. Jelenko velja gl. 38 do gl. 44.—, namizno gl. 50 do gl. 63.—, bombažno gl. 33 do gl. 38.—

Sadje. — Pomeranč, limoni gl. 5 do 7.50, rožički gl. 6 do 7.50, fige v vencih gl. 16 do gl. 18.—, fige v sodih gl. 11.50, mandlji gl. 77 do gl. 87.—, rozine gl. 37 do gl. 45.—, ebeje gl. 16 do gl. 33.—, opaša gl. 19 do gl. 21.—

Riž — v slabem obratu, cene so bile zadnje dni nekoliko boljše, a postale so zopet šibke. — Riž italijanski gl. 14 do 21.—, Rangoon gl. 11.50 do 13.50.

Petrolje. — Cene šibke in utegnejo še pasti, danes stane petrolej gl. 9.25.

Domači pridelki. — Fižol je bil zadnje dni nekoliko iskan zarad nove colincine, ki je v vijava stopila 1. t. m. Ručec gl. 12.50, beli gl. 10.50, zeleni gl. 12.25, mešani gl. 9.50, koks gl. 13.50, bonine gl. 13.25, maslo gl. 75 do gl. 104, češnje gl. 12 do gl. 13.50, korun gl. 3.50, novi gl. 7 do gl. 8.

Zito — je bilo do 1. t. m. draže zarad vpenjanja nove carine. Denes velja pšenica gl. 11 do gl. 12.—, koruza gl. 8 do gl. 8.50, pa koruza utegne postati še ceneja, riž gl. 8 do 8.50, oves gl. 8 do gl. 9.

Les — brez sprememb.

Seno in slama. Slaba kupčija. — Seno gl. 1.10 do gl. 1.30, slama gl. 1 do gl. 1.20.

Dunajska borsa

dne 4. junija.

Enotni drž. dolg v bankovilih	76	gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebrn.	77	"	05	"
Zlata renta	91	"	30	"
1/2 državni zajem	430	"	—	"
Delnice narodne banke	8.2	"	—	"
Kreditne delnice	330	"	80	"
London 10 lir sterlin	119	"	70	"
Napoleon	9	"	50%	"
C. kr. cekini	5	"	66	"
100 državnih mark	58	"	55	"

Dražba.

Naznanju se, da se bodo hiša in zemljišča **Franca Šibetja** št. 6. v Šibetjah pri Komnu 8. junija, 8. avgusta in 12. septembra t. l., zadnjikrat tudi pod cenilno ceno — po c. k. sodniji na javnej dražbi prodajala.

Občne znane **zaloge čevljarskega blaga in usnja**

EDUARD-A RENZEL

via S. Antonio nuovo lik. gosp. Marini & Co obstoječe že nad 30 let naznana sl. občinstvu, da imo vedno, veliko število izdelkov vseh vrst za gospode in gospode. Dobrotlo in izvrstno blago garantrirajo neštetni kupci, ki te si je pridobil zadnja leta. Naročila na mero, in tudi poprave se izvršujejo v kratkem času.

Zlatar

JANEZ RISEGARI

Via S. Sebastiano N. 4, I. nadstrop. zraven štacune z manufakturami blagom **Fratelli Tavaratto**.

(26-25)

prevzame vsako delo v zlatu, srebrn in juvelah, kakor tudi poprave take robe po nizoki ceni. Naročila se oskrbi tudi v druge kraje natančno.

ARTUR FAZZINI,

Trst. Piazza Caserma N. 4. trgovina z dišavami, oljnimi barvami, šopki. Zaloge razne vrste **lak-a, kemičnih izdelkov, barvnih tearin, esenc velika izbirka, mineralnih vod** itd. Pri vsem najniže cene! (26-25)

Riccardo Dinelli

via Canale N. 2.

Zaloge vsake vrste podob iz mavca in drugih izdelkov iz mirorja in alabstra. Tovarna kleja iz mavca za prilepljenje, prodaja na drobno in veliko. (26-24)

LA FILIALE della BANCA UNION TRIESTE
s'occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambiovalute.

a) Accetta versamenti in conto corrente:
Abbonando l'interesse annuo per Banconote per Napoleon per Napoleoni

24	con preavviso di 10 giorni.	25	con preavviso di 20 giorni.
24	con 12	25	con 20
24	con 20	25	con 30
24	con 4 mesi fissi	25	con 6 mesi
24	a soli mesi fissi	25	a soli mesi fissi

b) Giro-ramo dell'interesse aumentato le lettere in circolazione con 6 giorni di preavviso dal 6 novembre a. c. quella con 12 giorni dal 13 giorni e quella dal 25 novembre a. c.

IN BANCO GIRO
abbundando il 3% interesse annuo sino a qualsiasi somma; prelevazioni sino a florini 20.000 a vista verso cheque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri conti l'incasso di Cambiale per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegno per queste ultime piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa francese o ogni spesa per essi.

b) N'incarica dell'acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

Pozlatarska dela

in poprave se sprejemo v Corsia Stadio Nr. 10 in via Chioga Nr. 24 pri

Petru Jazbetz.

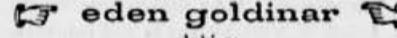
Vsa priprava za pregrinjala na oknah in ogladila po cenah proti vsejki konkurenji. (30-27)

The

Singer Manufacturing & C.

New-York.

Ako se plati vsak lesen samo

dobi se

Originalni

Singer-jev šivalni stroj,

in to brez povisjanja cene

Poročilo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno.

G. NEIDLINGER,

generalni agent

V Trstu, Corso, plača Modello

Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tucat 30 hr. (13-5)

Velutina po bismutu

najboljši prah, obrazu in rokam datu poprejšnjo nežnost in mehkoto. Velika eleganta škatla fl. 2. — Vrečica soldov 40.

Trojen izleček kolonjske vode

napravljen po najnovnejših iznajdbah izdelovalcev na Laškem, Franskošem, Nemškem in Angleškem.

Velika steklenica soldov 60.

Tinktura „Merville“

Neprimerljivo sredstvo, lasom in brkam vrneti lepo svetlo črno. — Steklenica v elegantnem zavitku gl. 1.50

Prodajalcem se ponuja velik dobiček.

Zaloge v Trstu pri: Artur Migliorini, dišava in lekarinci, via Majolica N. 11, I. nadstrop. Drugi prodajalci, lekarne: G. Zanetti, G. B. Foraboschi, P. Rocca A. Sutella, P. Slocoovich, G. B. Rovis, V. Gorici; G. B. Pontoni, Cristofolotti. V Zadru: Brazzanovich. (20-18)

Bolezen v grlu, kašelj, hriparost, zguba glasu, nahod, angino, gripo, itd. ozdravljajo naglo in popolnoma

premirani

hlepčki Prendini

pripravljeni iz kasije in galuna

20 letna raba priča o njih izvrstnej moči, in so boljši od vsega druga zdravila te vrste.